

Mitta ja Integraali
Kesä 2017
2. tehtävät

Tehtävä 1 Osoita kaksi erittäin hyödyllistä perusominaisuutta ulkomitalle (Näissä ei kannata käyttää ulkomitan määritelmää vaan materiaalin tuloksia):

- A) Numeroituva yhdiste nollaulkomittaisia joukkoja on nollaulkomittainen:
Eli jos $m^*(A_n) = 0, \forall n \in \mathbb{N}$, niin pätee $m^*(\bigcup_n A_n) = 0$.
- B) Jos $B \subset A$ ja $m^*(B) < \infty$, niin pätee $m^*(A \setminus B) \geq m^*(A) - m^*(B)$.
(Oletus $m^*(B) < \infty$ on tarpeellinen, jottei kävisi näin: $\infty - \infty$. Tee hyvin selväksi missä kohtaa todistusta käytät tätä oletusta.)

Tehtävä 2 Osoita, että seuraavien joukkojen kolmeulotteinen ulkomitta m_3^* on nolla.

- A) Kiekko $\{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 : z = 0, x^2 + y^2 < R^2\}$
- B) Litteä taso $\{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 : z = 0, x, y \in \mathbb{R}\} = \mathbb{R} \times \mathbb{R} \times \{0\}$.
- C) $\{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 : z \in \mathbb{Q}, x, y \in \mathbb{R}\} = \mathbb{R} \times \mathbb{R} \times \mathbb{Q}$

Tehtävä 3 (Ulkomitan translaatio-invarianssi) Todista:

Olkoon $A \subset \mathbb{R}^n$. Silloin pätee $m_n^*(A + x) = m_n^*(A)$ kaikilla $x \in \mathbb{R}^n$.

Tehtävä 4 (Numeroituva joukko on nollamittainen) Olkoon $A \subset \mathbb{R}^n$ numeroituva. Osoita ulkomitan määritelmää käyttäen, että $m_n^*(A) = 0$.
(Tämän voi toki todistaa subadditiivisuudella ja tiedolla $m_n^*(\{x\}) = 0$, mutta nyt harjoitellaan määritelmän käyttöä.)

Tehtävä 5 (Mitallisuusharjoitus) Olkoon joukko E Lebesgue-mitallinen ja joukko A nollaulkomittainen eli $m^*(A) = 0$. Perustele miksi yhdiste $E \cup A$, erotus $E \setminus A$ ja leikkaus $E \cap A$ ovat mitallisia.

Tehtävä 6 (Harjoitus Caratheodoryn ehdolle) Olkoon $A \subset \mathbb{R}^n$ mielivaltainen joukko ja olkoot E ja F Lebesgue-mitallisia joukkoja. Osoita Caratheodoryn ehtoa sopivalla testijoukolla käyttäen, että jos E ja F ovat erillisiä, eli $E \cap F = \emptyset$, niin pätee "täysadditiivisuus avaruudessa A ":

$$m^*((E \cap A) \cup (F \cap A)) = m^*(E \cap A) + m^*(F \cap A).$$

[Tehtävän sanoma on, että vaikka joukkojen $(E \cap A)$ ja $(F \cap A)$ ei tarvitse olla mitallisia, niin täysadditiivisuus pätee silti tässä erikoistilanteessa. Vihje: Piirrä kuva, mieti Caratheodoryn ehdon tulkintaa, ja yritä sitä kautta keksiä lupaava testijoukko.]